



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 55/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Rohaľom Il'kivom, Timravina 9, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenie čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 194/2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Rohaľom Il'kivom,

Timravina 9, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenie čl. 12 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 194/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania o určenie vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 P 194/2010 v procesnom postavení navrhovateľky. Okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom sp. zn. 12 P 194/2010 zo 4. júna 2015, proti ktorému podala sťažovateľka odvolanie.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Dňa 04. 02. 2015 Ústavný súd SR pod sp. značkou I. ÚS 688/2014 rozhodol o sťažnosti... a konštatoval, že jej právo na spravodlivé prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov porušené bolo, pričom prikázal Okresnému súdu Pezinok konať bez zbytočných prieťahov.

Prieťahy v konaní však pretrvávali, a preto sťažovateľka podala sťažnosť na prieťahy v konaní č. 3 zo dňa 26. 03. 2015. Predmetné konanie začalo 20. 06. 2008 a vo veci sa už uskutočnilo 12 pojednávaní. Odporca opakovane predkladá svoje vyjadrenia tesne pred pojednávaním alebo priamo na ňom, pričom sa vždy opakuje situácia, že zákonná sudkyňa napriek opakovaným upozorneniam tieto vyjadrenia protistrany zakaždým akceptuje a konanie odročí, čím opakovane dochádza k prieťahom aj k zníženiu dôstojnosti súdneho konania, keďže súd v každej zápisnici zaväzuje strany predložiť doklady najneskôr 10 dní pred pojednávaním, čím sa ale následne sám neriadi a nie je schopný zabezpečiť nápravu a prieťahy zastaviť. Táto situácia sa opakovala aj na poslednom pojednávaní dňa 19. 03. 2015. Tento stav pretrváva už niekoľko rokov a spôsobuje mojej klientke frustráciu, stratu viery v právny štát a v neposlednom rade neúnosné finančné náklady na vymożenie zákonného nároku na výživné na maloleté dieťa.

Na 3. sťažnosť na prieťahy v konaní odpovedal predseda Okresného súdu Pezinok listom zo dňa 27. 04. 2015, pričom konštatoval, že sťažnosť je neprípustná. Po prešetrení tejto veci Krajský súd v Bratislave dospel v liste zo dňa 10. 06. 2015 k záveru, že 3. sťažnosť na prieťahy v konaní je dôvodná.“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka poukazuje na to, že „podala voči zákonnej sudkyňi námietku zaujatosti č.2 dňa 22. 05. 2015, ktorá bola doplnená oznámením o začatí disciplinárneho konania zo dňa 28. 05. 2015. Pojednávanie v predmetnej veci bolo vytýčené na 04. 06. 2015. Právny zástupca navrhovateľky v danom konaní stratil z dôvodu choroby hlas a od 01. 06. 2015 do 09. 06. 2015 bol práceneschopný. Dňa 01. 06. 2015 jeho kolega advokát [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na stránke <https://www.iustice.gov.sk> overil, či sa dané pojednávanie koná, pričom zistil, že pojednávanie bolo odročené na 02. 07. 2015. Táto informácia mu bola potvrdená aj telefonicky na Okresnom súde Pezinok. O odročení pojednávania bola sťažovateľka informovaná 01. 06. 2015. Ospravedlnenie neúčasti, ako aj žiadosť o odročenie PZ sťažovateľky z dôvodu odročenia pojednávania na termín 2. júla 2015 na Okresný súd Pezinok neposielal... Aj napriek vyššie uvedeným skutočnostiam bol právnenému zástupcovi dňa 15. 06. 2015 šokujúco doručený rozsudok Okresného súdu Pezinok vo veci 12 P/194/2010 zo dňa 04. 06. 2015! Rozhodnutie prvostupňového súdu je protizákonné, v rozpore s ustanovením § 16 ods. 3 O. s. p., keďže sudkyňa rozhodla aj napriek tomu, že voči nej bola podaná námietka zaujatosti a svojvoľne zrušila odročenie pojednávania v systéme. Arbitrárnym postupom súdu bolo sťažovateľke upreté právo na spravodlivý súdny proces (porušenie čl. 6 Dohovoru) a zároveň bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 221 písm. f) O. s. p.“.

Sťažovateľka žiada, aby jej bolo priznané primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 €, keďže „náklady na právne zastúpenie v tomto konaní v dôsledku neefektívneho postupu súdu narástli do neúnosných súm, pričom bez podpory svojej rodiny by sťažovateľka nemohla v danom konaní pokračovať...“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľky podľa čl. 12, čl. 46 ods.1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Pezinok vo veci spis. zn. 12 P/194/2010 boli porušené.

Sťažovateľke sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10 000,- Eur.

Okresný súd Pezinok je povinný sťažovateľke uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 275,94 Eur na účet jej právneho zástupcu, advokáta JUDr. Martina Rohaľa Ilkiva.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Navyše zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, prostredníctvom ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010).

Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že okresný súd o návrhu sťažovateľky (matky) na určenie vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu už rozhodol rozsudkom sp. zn. 12 P 194/2015 zo 4. júna 2015. Tento rozsudok napadla sťažovateľka odvolaním.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už vo veci meritórne rozhodol, a preto v tomto čase už nemohol porušovať základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu zakladá dôvod na jej odmietnutie pre zjavnú neopodstatnenosť.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s ústavným princípom rovnosti podľa čl. 12 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťou namieta postup okresného súdu v napadnutom konaní, v ktorom meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 12 P 194/2015 zo 4. júna 2015.

Zo samotnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti označenému rozsudku okresného súdu vo veci samej a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odvolanie, o ktorom bude/bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2016